
Alacska Község Településfejlesztési Konceptiója
Alacska Község Önkormányzata Képviselő-testületének
182/2015. (IX.14.) KT határozat melléklete

---

1. JÖVŐKÉP

1.1. A település jövőképe a társadalmi, gazdasági, táji, természeti és épített környezetre vonatkozóan

**„Alacska község élhető lakókörnyezetű,
a lakosság részére helyben munkahelyeket biztosítani képes,
rendezett településképpel bíró, a környezetminőséget óvó,
minőségi természeti környezetben lévő település”**

1.2. A településfejlesztési elvek rögzítése

A jövőkép elérése érdekében a településen az alábbi fejlesztések végrehajtása szükséges:

- térségi közlekedési kapcsolatok fejlesztése;
- lakóterületek rendezése, fejlesztése;
- nem zavaró hatású, elsősorban turisztikai célokat szolgáló vállalkozásra alkalmas területek biztosítása munkahely- és értékteremtő beruházások számára;
- az épített és természeti értékek védelme, a fenntarthatóság biztosítása;
- termőföldek és erdőterületek művelésének fenntartása

2. CÉLOK

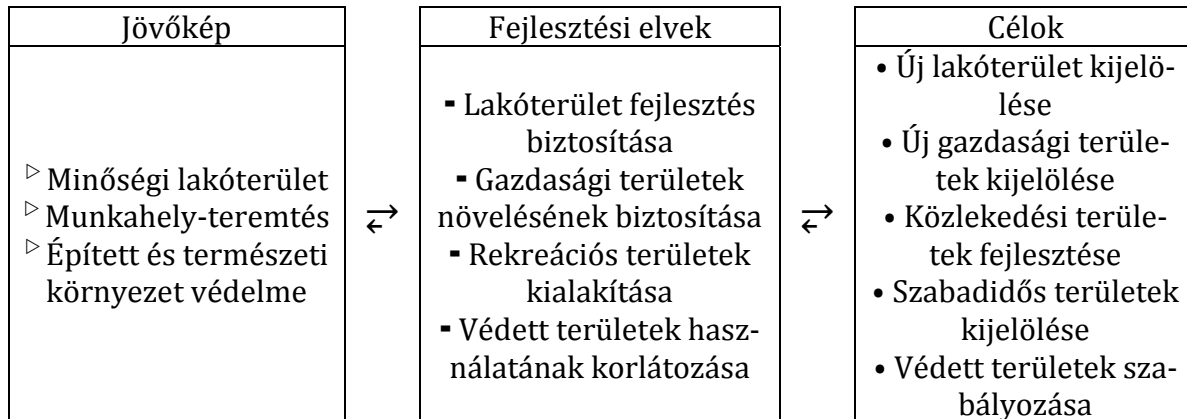
2.1. A település átfogó fejlesztését szolgáló célok meghatározása

- Munkalehetőséget biztosító gazdasági vállalkozások bővítési lehetőségeinek, továbbá új munkahely teremtő beruházások alapjainak megteremtése.
- Lakóterület fejlesztés, minőségi élettér kialakításának biztosítása.
- A szabadidő eltöltésére, közösség-építő funkciókat szolgáló területfejlesztés.
- Zöldfelület-rendezés, közterület-fejlesztés.
- Humán infrastruktúra-fejlesztés.
- Műszaki infrastruktúra-fejlesztés.

2.2. Részcélok és a beavatkozások területei egységeinek meghatározása

A	Lakóterület-fejlesztés: a belterület déli határán található domboldalon lakóházak építésére alkalmas terület kijelölése, környezetbe illesztést biztosító szabályozási feltételekkel
B	Turizmus alapjainak megteremtése: a belterülettől keletre rekreációs célokat szolgáló vízfelület kialakítása, kiszolgáló létesítmények (szálláshely, étkeztetés) telepítése
C	Közlekedési területek fejlesztése: közlekedési kapcsolat biztosítása a környező településekkel, Berentével és Kazinbarcikával, a település zsák jellegének feloldása
D	Gazdasági területfejlesztés lehetőségének biztosítása: a település elején, a bevezető út mentén, elsősorban kereskedelmi-szolgáltató jellegű használat megvalósítása

2.2.1. A jövőkép, a településfejlesztési elvek, átfogó cél és a részcélok kapcsolata

2.2.2. A fejlesztési célok értelmezése

A fejlesztési célok a településen felmerült fejlődési irányok alapján kerültek meghatározásra, a rendezés alá vont területek jellemzően a fejlesztési szándékok gazdaságos megvalósításához szükséges terület-nagyságokra koncentrálnak.

① A településközpontban a közösségi célokat szolgáló fejlesztési szándékok megvalósítását támogató szabályozási elveket kell biztosítani, a közterületek kialakítását, fejlesztését tovább kell folytatni.

② A lakosság „helyben-tartásához” a meglévő vállalkozások fejleszthetőségét, újak betelepítését kell elősegíteni a munkahelyteremtés érdekében. Gazdasági jellegű tevékenység végzése elsősorban az Alacska Sajószentpéterrel összekötő út mentén, a település „peremén” javasolt a meglévő közműhálózatok és a lakott területektől való védőtávolság megtartása érdekében.

③ A fiatalok, illetve letelepülni vágyó munkavállalók számára lakásépítési alternatívákat kell nyújtani, ezért a meglévő lakóterületek bővítését az infrastruktúra-hálózathoz igazítva, tervezetten, ütemezett módon szükséges biztosítani.

④ A településen és környéken élők szabadidős tevékenységei érdekében a kikapcsolódáshoz megfelelő területeket (rekreációs terület) kell kialakítani, illetve a meglévő elemeket (pincesor) meg kell őrizni, fejlesztésüket biztosítani kell.

⑤ A község meglévő épített értékeit és a helyi identitástudatot erősítő elemeket fenn kell tartani, értékőrző fejlesztésüket biztosítani szükséges.

3. KIINDULÓ ADATOK A TOVÁBBI TERVEZÉSI FELADATOKHOZ

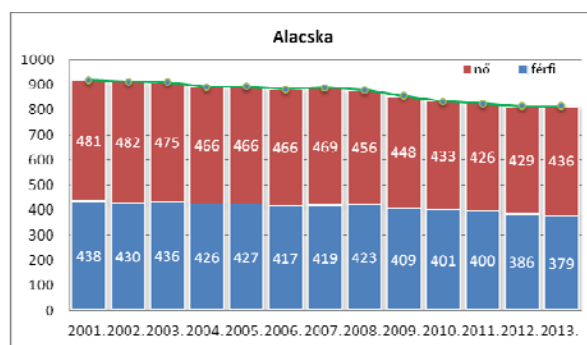
3.1. A stratégiához és a településrendezési eszközök készítéséhez szükséges társadalmi, gazdasági és környezeti adatok meghatározása

Erősségek	Gyengeségek
<ul style="list-style-type: none"> Vonzó, szép természeti környezet Kiépült műszaki infrastruktúra Kastély és környezete Pincesor Hagyományőrzés (épített értékek, kultúra) 	<ul style="list-style-type: none"> Kevés munkahely a településen Idősödő lakosság A település elzártsága (zsák jelleg) Természetes fogyas, elvándorlás
Lehetőségek	Veszélyek
<ul style="list-style-type: none"> Munkahelyteremtésre alkalmas területek kialakítása Szomszédos településekkel való kapcsolat erősítése Idegenforgalmi fejlesztések 	<ul style="list-style-type: none"> Tőkeszegénység Közösségi összefogás hiánya

a) Társadalmi helyzet

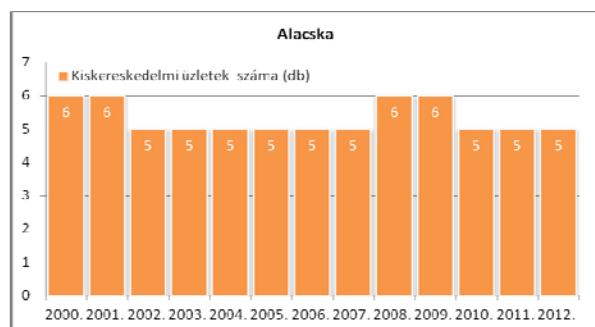
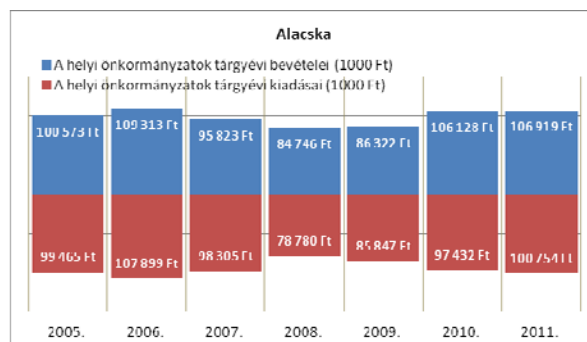
A lakónépesség száma a vizsgált időszakon belül 815 fő és 919 fő között mozgott, a 2001. évi bázishoz képest 11,3%-kal csökkent. A népesség csökkenés a természetes fogyas, továbbá az elvándorlás eredménye.

A településen női többlet mutatkozott az elmúlt években, 100 férfira 115 nő jutott 2013-ban.

b) Gazdasági helyzet

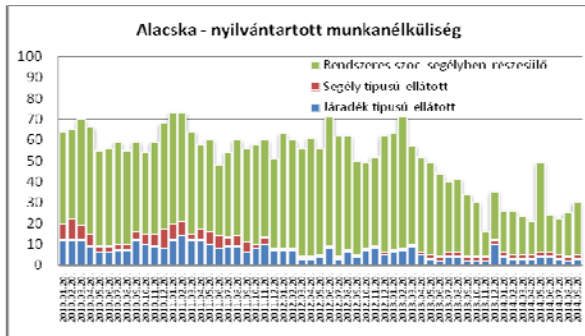
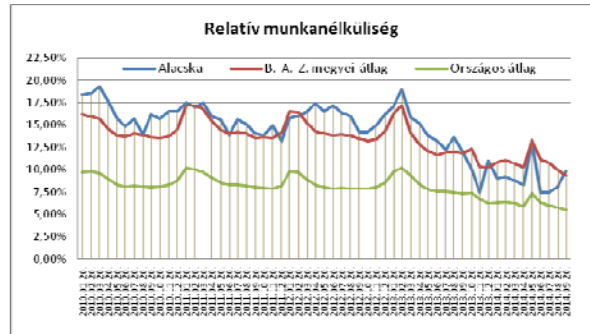
A vizsgált időszakban az önkormányzat bevételei jellemzően meghaladták a kiadásokat, az önkormányzat helyi adóbevételei nőttek 2010-től, míg az önkormányzatok részére átadott személyi jövedelemadó, továbbá a normatív támogatás összege csökkent az elmúlt években.

A településen az alapellátás biztosított, van helyi élelmiszerüzlet, vegyeskereskedés, vendéglátóhely.

A magasabb szintű igényeket a környékbeli településeken üzemelő szolgáltatóknál lehet igénybe venni.

A települési munkanélküliségi ráta az utóbbi hónapokban csökkenő tendenciát mutatott, amely elsősorban a közfoglalkoztatásnak tudható be. A vizsgált időszakon belül a legmagasabb munkanélküliségi ráta 19,28% volt (2010. március), míg a legalacsonyabb 7,5% (2013. november).

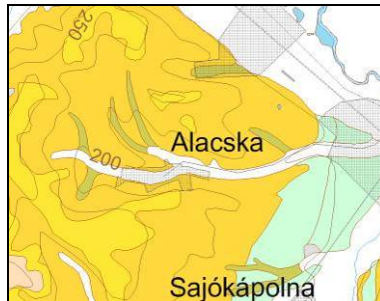

A nyilvántartott munkanélküliek száma csökkenő tendenciát mutat, a segély, valamint a járadék típusú ellátottak száma jelentősen csökkent. A munkát keresők között az alacsonyabb végzettségű (általános iskolai végzettségű), fizikai foglalkozásúak vannak többségben; 2012-ben 86 fő fizikai foglalkozású, míg 7 fő szellemi foglalkozású volt a nyilvántartottak között.

A 240/2006. (XI.30.) Korm. rendelet a társadalmi-gazdasági és infrastrukturális szempontból elmaradott, illetve az országos átlagot jelentősen meghaladó munkanélküliséggel sújtott települések jegyzéke szerint Alacska az országos átlagot legalább 1,75-szörösen meghaladó munkanélküliségű település; így ezen szempontból hátrányos helyzetű település.

c) Környezeti helyzet

A középső miocéntól a holocénig szakaszosan süllyedő terület jellemzi a térség földtani adottságait. Legjellemzőbbek az iszapos, löszszerű anyagok, valamint a folyóvízi és mocsári agyag.

Földtani térkép kivonat [MFGI]

- Salgótarjáni Barnakőszén Formáció
- Salgótarjáni Formáció
- Folyóvízi üledék
- Proluviális-deluviális üledék

A község igazgatási területén sérülékeny vízbázis és védőterülete, gyógyvíznyerő hely nincs nyilvántartva. Az igazgatási terület nyugati fele potenciális hulladéklerakóhely.

Érzékenység [MFGI]

- Vízfelület

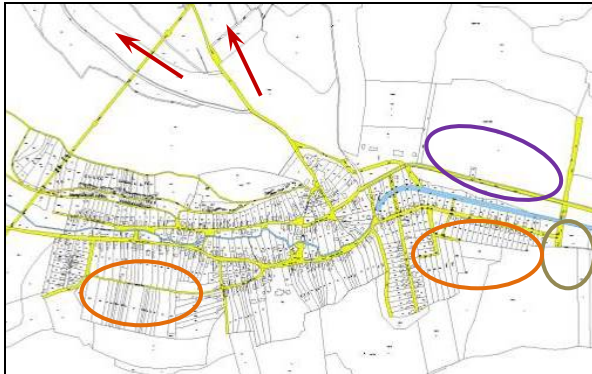
Alacska-t szinte teljes mértékben körüli a nemzeti ökológiai hálózat magterülete, és Natura 2000 terület is érinti {Különleges márdárvédelmi terület: 010/2, 023, 024 hrsz.}

- Natura2000 - SCI
- Natura2000 - SPA
- Nemzeti Ökológiai Hálózat
- Magterület
- Ökológiai folyosó
- Puffer övezet
- Település
- Város
- Megyei jogú város

3.2. A meghatározott területigényes elemek alapján, javaslat a műszaki infrastruktúra fő elemeinek térbeli rendjére, terület-felhasználásra irányuló szerkezeti változtatásokra

Településszerkezeti változások:

- Lakóterület fejlesztési lehetőség biztosítása a település déli részein
- A turizmus alapjainak megteremtése a belterület déli részén
- Közlekedési területek fejlesztése Berente és Kazincbarcika irányába, a belterületől északra, észak-nyugatra
- Iparterület fejlesztés lehetőségének megteremtése a község északi részén

A meglévő területhasználatokban releváns mértékű változások nem tervezettek, a hatályos előírásokkal való összhang megteremtésén túl a település környezethez igazodó fejlesztése a cél.

3.3. Az örökségi értékek és a védettség bemutatása, javaslatok az örökség védelmére és az örökségi érték alapú, fenntartható fejlesztésére

A közhiteles nyilvántartás szerint Alacska igazgatási területén az alábbi védettségek vannak regisztrálva {forrás: Forster Központ}:

Hrsz.	Védettség jogi jellege	Védett örökségi érték neve
1	régészeti lelőhely	Református templom
5	műemlék	Református templom
5	régészeti lelőhely	Református templom
10	műemléki környezet	Református templom ex-lege műemléki környezete
10	régészeti lelőhely	Református templom
11	műemléki környezet	Református templom ex-lege műemléki környezete
11	régészeti lelőhely	Református templom
12	műemléki környezet	Református templom ex-lege műemléki környezete
12	régészeti lelőhely	Református templom
13	műemléki környezet	Ref. templom ex-lege műemléki környezete
13	régészeti lelőhely	Református templom
16	régészeti lelőhely	Református templom
17	régészeti lelőhely	Református templom
18	régészeti lelőhely	Református templom

Református templom – 5 hrsz. – Táncsics utca

A középkori kőtemplomot 1600-ban vették birtokukba a település lakói, amely hamarosan kicsinek bizonyult, ezért az 1650-es években újat építettel a helyére, majd 1762-1771 között barokk stílusban megnagyobbították. Két harang található a templomban, az 55 cm-eset 1924-ben, a 75 cm-eset 1959-ben készítették.

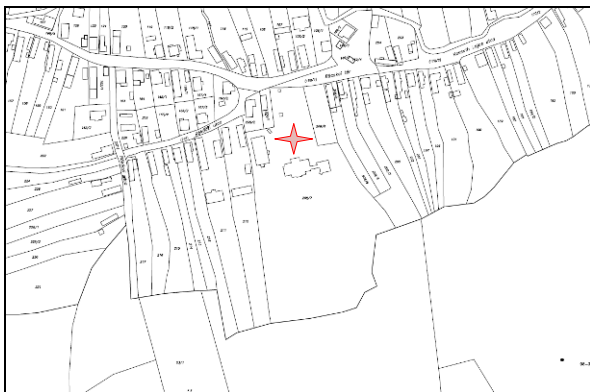
A templom a Bükki Nemzeti Park Igazgatóságának figyelmébe is kivívta, mivel gyöngybagoly {Tyto alba} költött a toronyban.

A templom és környezete regisztrált régészeti lelőhelyként is nyilván van tartva.

A templom környezetében a légvezetékek kusza hálózata tájképi szempontból kedvezőtlen, a területen történő beavatkozás során a légvezetékek földkábelre történő cseréje, illetve a használaton kívüli vezetékek eltávolítása javasolt.
Helyi védelem

A Miklósvári kastély a település déli részén, a Kossuth u. 50. szám alatt található. A 2008-ban felújított kastély ad helyet az iskolának, valamint a könyvtárnak is. A kastélynak hajdan díszkertje is volt, amely a domboldalra futott fel, azonban ez napjainkra erdőszült.

A település helyi jelentőségű védett természeti értékei {BNPI}:

1 Miklósvári-kastély környezete: 1999 óta védett; 2,1329 ha; a kastély Miklósvári Ödön családi birtokközpontja volt. A hozzá tartozó 2 hektáros parkban főleg honos fajok találhatók. Legjelentősebb értékét egy 28 m magas, 5 m törzskerületű kocsányos tölgy jelenti, amely egészségi állapotban él a kert keleti oldalán.

A kastély bejárati homlokzata előtti park kultúrpark jellegű, az épület feletti része viszont már csak nyomokban őrzi a hajdani kastélypark jellegét. A kastélyépülettel párhuzamosan egy idős vadgesztenye fasor kíséri a kert még megmaradt sétaútaját.

2 Cinegés: 1995 óta védett; 56,0599 ha; magánkézben lévő erdészeti kezelés alatt álló, vegyes korú, cseres kocsánytalan tölgyes, amelyhez a faluhatárban gyepterületek is csatlakoznak. Északi részein idős kocsánytalan tölgyesek jellemzően, déli, magasabb részein a felszín erősen szabdalt. A döntően csertölgy uralta állomány tartalmaz kocsánytalan töl-

gyet, gyertyánt és néhány szál bükköt is. További elegyfajta a barkóca berkenye, a mezei juhar, a madárcseresznye. Ahol a cserjeszint magasabb, ott megjelenik az egybibés galagonya, a mogyoró, a veresgyűrűsom és a fagyal. Gyepszintjében jellemző a ligeti perje, az erdei szálkaperje, a sátoros margitvirág, a bársonyos tüdőfű, a fénytelen galaj és a gyöngyvirág. Az üdébb foltokon tömeges a varázslófű és a bükksás. Az erdőterület déli részein a turbánliliom és nagyzezerjófű is előfordul.

3 Csomópataka-dűlő: 1995 óta védett; 3,75 ha; felhagyott szántók, szőlők területén kialakult másodlagos erdőszteppesedő gyepterületek jellemzik. A hosszúlevelű árvalányhaj, a tollas szálkaperje, a pusztai csenkesz, a hegyi fogtekercs jellemző. A kétszikúek közül a szarvas kocsord érdemel említést. A virág-gazdag gyepek védett faja a nagy pacsirtafű és a fehér zanót. A magyar szegfű szinte mindenütt előbukkan az olasz harangvirággal. Az üdébb foltokon a francia perje a domináns. A kökényes cserjésedés is elindult a területen, kisebb-nagyobb foltokon a molyhos tölgyesek, csertölgyesek egyedei alkotta fás vegetáció is megmaradt.

4 Gardi: 1995 óta védett; 4,39 ha; felhagyott szántók, szőlők, gyümölcsösök, legelők és gyepek mozaikja. A szőlők helyén nagy foltokban terjed a hosszúlevelű árvalányhaj. A dombháti gyepterületek szálkaperjés, virág-gazdag erdősztepprétek, ahol a tollas szálkaperje, a pusztai csenkesz és a hegyi fogtekercs állományai jellegzetesek. A mélyedésekben, völgytalpakon a francia perje, és a siska nádtippán is megtalálható. A fák közül főleg molyhos tölgyek és csertölgyek láthatóak itt. Gyakori a nagy pacsirtafű, a fehér zanót, a piros gólyaorr, a magyar szegfű és az olasz harangvirág.

5 Gujutka: 1995 óta védett; 20,68 ha; kisparcellás szántók, külterjesen művelt és felhagyott szőlők és gyümölcsösök mozaikja, melyek közé spontán cserjésedő foltok ékelődnek. A cserjés területeken a környező cseres-tölgyesek fás szárú fajai jelennek meg. A Gujutka szőlőhegyét körbevevő tölgyes spontán terjeszkedése a terület nyugati szélén erőteljesebb. A nyugati rész déli lejtőin és a tetőhelyzetben a szőlők és gyümölcsösök helyén virág-gazdag erdősztepprétre jellemző élőhelyek alakultak ki. Megtalálható itt a pusztai csenkesz és a hegyi fogtekercs is, de inkább a kétszikű fajok uralkodnak. Kisebb foltokon megjelenik a hosszúlevelű árvalányhaj és a tarka nőszirm. Jellegzetes növény a nagy pacsirtafű, az egynyári seprence, a fehér zanót, a piros gólyaorr, de előfordul a bíboros kosbor is. Állatok közül megfigyelhető a szarvasbogár, az egerészölyv, a zöld küllő, a fenyőrigó és a tengelic.

4. A MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZEI ÉS AZOK NYOMON KÖVETÉSE

4.1. A koncepció megvalósítását szolgáló eszköz- és intézményrendszer

A településfejlesztési koncepcióban megfogalmazott elemeket a Településszerkezeti Terv és leírásában, valamint a Helyi Építési Szabályzatban és a mellékletét képező Szabályozási Tervekben érvényesíteni kell. Amíg a határozattal elfogatott Településszerkezeti Terv a település térbeli fejlődésének főbb irányait határozza meg és hosszú távon biztosítja a célokhoz szükséges területhasználatokat és a településszerkezet fejlesztését, addig a Szabályozási Tervre vonatkozó helyi rendelet biztosítja a fejlesztéshez szükséges területek építési jogait és kötelezettségeit, a környezet alakításának lehetőségeit és korlátait.

A községben – a település nagysága és népessége miatt – jelentősebb intézményrendszer nem áll rendelkezésre a fejlesztési célok támogatására, a települési önkormányzat és kistérségi összefogások, egyedi megállapodások segítik a különböző fejlesztési célok megvalósítását.

4.2. Javaslat a koncepció és a változások nyomon követésére, a felülvizsgálat rendjére

A helyben felmerülő igények függvényében időszakosan – 3–5 évente – a koncepcióban foglaltakat, valamint a koncepcióra épülő szerkezeti és szabályozási terveket felül kell vizsgálni.

A helyi vállalkozók és lakosok lakossági fórumon történő tájékoztatása javasolt évente legalább két alkalommal, a beszámoló lehetőséget nyújt a fejlesztési szándékokkal kapcsolatos visszacsatolásra, egyedi igények, elképzelések megvitatására.
